

sp. 449

Latvijas PSR Centrālais Valsts Arhīvs

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS
Iekšlietu ministrijas arhīvs

PSR Biedrības rūpniecības ministrijas
apvienība "Zēģlis"

Fonds №449

Veģetācijas kartes

izņem 1933 - 1941 g. - 1975.

Apavu fabrikas "Ērglis"

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

I

Par apavu fabrikas "Ērglis" darbības sākuma gadu uzskatāms 1933.gads, kad privātuzņēmējs P.Joselovičs atvēra apavu darbnīcu mūra ēkas otrā stāvā Peldu ielā 25, uzstādot darbnīcā trīs elektromotorus, kuriem kopā bija 22 zirgspēku jauda.¹⁾ Sākumā darbnīcā bija nodarbināti 20 strādnieki. Trīsdesmito gadu beigās uzņēmums tika pārvietots uz Lāčplēša ielu 125, kur darbojas vēl tagad.

1941.gadā uzņēmums ar nosaukumu apavu fabrika "Ērglis" tika nacionalizēts un bija pakļauts Latv. PSR Vieglās rūpniecības Tautas Komisariāta Apavu, ādas un gumijas rūpniecības trestam. Uz 1941.g. 13.maiju fabrikā bija nodarbināti 97 cilvēki, no strādnieku vidus izvirzījušies 6 stahanovieši, 21 triecienniēks, 2 racionalizātori. Darbojās 8 elektromotori ar jaudu 22 kw stundā.²⁾

Vācu okupācijas laikā apavu fabrika "Ērglis" darbojās okupācijas varas iestāžu pakļautībā.

1944.g. oktobrī pēc Rīgas atbrīvošanas apavu fabrika "Ērglis" tika pakļauta Latv. PSR Vieglās rūpniecības Tautas Komisariātam. 1946.g. aprīlī fabrika pārgāja tresta "Ādas-apavi-gumija" pakļautībā, bet 1951.g. februārī, sakarā ar trestu likvidāciju un pārvalžu organizēšanu, fabriku pakļāva Latv. PSR Vieglās rūpniecības galvenajai pārvaldei (Latv.PSR

1) CVVA F.Nr.2761; apr.Nr.1; l.Nr.15135.

2) CVORA F.Nr.375; apr.Nr.1; l.Nr.1060.

Ministru Padomes 1951.g.14.februāra lēmums Nr.156)¹⁾

No 1955.g. novembra fabrika pakļāvās Latv. PSR Viegglās rūpniecības ministrijai.

No 1957.g.jūlija, sakarā ar Tautas Saimniecības Padomes noorganizēšanu, fabrika pakļāvās Latv. PSR Tautas Saimniecības Padomes Viegglās rūpniecības pārvaldei (Latv. PSR Tautas Saimniecības Padomes Viegglās rūpniecības pārvaldes 1957.g.28.jūnija pavēle Nr.21).²⁾

No 1965.g.oktobra apavu fabrika "Ērglis" pakļāvās Latv. PSR Viegglās rūpniecības ministrijai (Latv. PSR Ministru Padomes 1965.g. 19.oktobra lēmums Nr.533).³⁾

No 1948.g. 1.aprīļa apavu fabrikai "Ērglis" pievienota apavu fabrika "Rīgas apavnieks".⁴⁾

Ar Latv. PSR Tautas Saimniecības Padomes 1961.g.31.marta lēmumu Nr.136 apavu fabrikai "Ērglis" pievienots ādu un apavu kombināts "Daugava".⁵⁾

Lai koncentrētu apavu ražošanu un sekmētu ražošanas - saimniecisko darbību, ar Latv. PSR Viegglās rūpniecības ministrijas 1971.g.22.februāra pavēli Nr.37 apavu fabrikas "Rekords" "Ērglis" un koka furnitūras fabrika "Centība" apvienotas apavu ražošanas apvienībā "Rekords".

Pamatojoties uz minēto pavēli, no 1971.gada apavu fabrika "Ērglis" kļuva par apavu ražošanas apvienības "Rekords" 1.filiāli.

Līdz 1946.gadam un par 1964.gadu apavu fabrikai "Ērglis" štatu saraksti nav saglabājušies, tādēļ nav iespējams uzrādīt

1) CVORA F.Nr.270; apr.Nr.2; l.Nr.1323

2) CVORA F.Nr.568; apr.Nr.1; l.Nr.1.

3) Latv. PSR Ministru Padomes Lēmums; 1965.g.

4) Fonda materiāli; apr.Nr.4; l.Nr.207

5) CVORA F.Nr.270; apr.Nr.2; l.Nr.2417

fabrikas struktūru minētajos gados.

1947.gada štatu sarakstos uzrādīts, ka fabrikai bija šādas struktūrdalas:

- Plānu - ražošanas daļa
- Galvenā mehāniķa daļa
- Sagādes daļa
- Grāmatvedība
- Administratīvi - saimnieciskā daļa

Ārpus minētajām daļām uzrādīts tehniskās kontroles priekšnieks.

No 1952.gada darbojās arī kadru un speciālo uzdevumu inspektors. No 1952.gada līdz 1960.gadam štatu sarakstos nav uzrādīta administratīvi - saimnieciskā daļa.

No 1953.gada sagādes daļa pārdēvēta par sagādes un sadales daļu. No 1953.gada līdz 1960.gadam štatu sarakstos nav uzrādīta galvenā mehāniķa daļa, bet galvenais mehāniķis kā štata vienība minēts ārpus struktūrdalām.

No 1961.gada uzrādīta jauna štata vienība - inženieris par darba aizsardzību, drošības tehniku un izgudrojumiem.

1961.gadā bez iepriekš minētajām sāka darboties šādas struktūrdalas:

- Tehniskā daļa
- Tehniskās kontroles daļa
- Galvenā mehāniskā daļa
- Darba un algas daļa
- Kadru daļa
- Administratīvi - saimnieciskā daļa

Pēdējā no 1962.gada pārdēvēta par administratīvo - pārvaldes daļu.

No 1966.gada izveidotas atsevišķi sagādes daļa un sadales daļa.

1967.gadā sāka darboties darba zinātniskās organizācijas

birojs divu cilvēku sastāvā: vecākais inženieris un inženieris - normētājs, bet no 1968.gada kā atsevišķa štata vienība uzrādīts vecākais inženieris ^{par} darba zinātnisko organizāciju.

No 1967.gada ievesta jauna štata vienība - galvenais mākslinieks (galvenā inženiera vietnieks, bet no 1968.gada galvenā inženiera vietnieks pārdēvēts par ražošanas priekšnieku.

No 1968.gada sāka darboties galvenais ekonomists un atsevišķi darbojās inženieris par darba aizsardzību un drošības tehniku un inženieris par racionalizāciju un tehnisko informāciju.

Apavu fabrikas "Ērglis" 1970.gada štatu sarakstos uzrādītas šādas struktūrdaļas:

- Tehniskā daļa
- Plānu - ražošanas daļa
- Tehniskās kontroles daļa
- Galvenā mehāniķa daļa
- Darba un algas daļa
- Kadru daļa
- Sagādes daļa
- Sadales daļa
- Grāmatvedība
- Administratīvā - pārvaldes daļa.

Fabrikas vadošo darbinieku sastāvā kā štata vienība uzrādīts inženieris par darba aizsardzību un drošības tehniku.

No 1947.gada līdz 1952.gadam štatu sarakstos uzrādīts, ka fabrikā darbojusies laboratorija. No 1953.gada līdz 1960.gadam štatu sarakstos laboratorija nav uzrādīta, bet no 1961.gada atkal minēta štatu sarakstos. No 1968.gada tā pārdēvēta par centrālo laboratoriju.

1970.gada štatu sarakstos atsevišķi uzrādīts šāds cehu personāls: ražošanas priekšnieks - galvenā inženiera vietnieks,

vecākais inženieris par darba zinātniski - tehnisko organizāciju, inženieris par racionalizāciju un tehnisko informāciju.

Apavu fabrika "Ērglis" ražo vīriešu, sieviešu un bērnu ielas un istabas apavus.

Uzsākot darbu pēc Rīgas atbrīvošanas no vācu okupantiem, apavu fabrikā "Ērglis" 1944.gadā bija nodarbināti 65 cilvēki, no tiem 2 inženiertehniskie darbinieki un 7 kalpotāji.

1945.gadā tika saražots 27'596 pāri apavu par 930,7 tūkstoš rubļiem.

1970.gadā apavu fabrikā "Ērglis" strādāja 990 cilvēku, no tiem 843 strādnieki, 76 inženiertehniskie darbinieki un 44 kalpotāji. Plānā paredzēto 1'985 tūkstoš pāru apavu vietā saražoja 2'081,5 tūkstoš pāru apavu par 6'523 tūkstoš rubļiem.

II

Apavu Fabrikas "Ērglis" dokumentārie materiāli pirmoreiz apstrādāti 1971.gadā. Par dokumentiem, kam nav zinātniskas un praktiskas nozīmes, sastādīts akts. Dokumentāro materiālu zinātniski - tehniskās apdares rezultātā sastādīti 5 apraksti.

Aprakstā Nr.1 inventarizētas 252 glabājamās vienības par 1944. - 1969.gadāem. Šajā aprakstā ietilpst šādas struktūrdalas un dokumentu grupas:

a) Administratīvā - pārvaldes daļa

(fabrikas Statūti; direktora rīkojumi un pavēles ražošanas jautājumos; fabrikas nodošanas - pieņemšanas akti, mainoties direktoriem; akts par ādas un apavu kombināta "Daugava" pievienošanu apavu fabrikai "Ērglis"; lietu nomenklatūra).

b) Plānu - ražošanas daļa (perspektīvie septiņgades un piecades plāni; tehniskie ražošanas - finanšu plāni; ražoša-

nas plāni un atskaites par to izpildi).

c) Darba un algas daļa (Nolikumi par fabrikas strādnieku darba laika un prēmialas apmaksas sistēmu; darba spēka plāni un atskaites par to izpildi; štatu saraksti un administratīvo - pārvaldes izdevumu tāmes utt.

d) Tehniskā daļa (organizātoriski - tehnisko pasākumu plāni un atskaites par to izpildi; jaunās tehnikas ieviešanas plāni un atskaites par to izpildi; metodiski norādījumi apavu izgatavošanai).

e) Grāmatvedība (Finanšu plāni; pamatdarbības gada pārskati ar pielikumiem).

f) Kadru daļa (Kadru sagatavošanas plāni un atskaites par darbu ar kadriem).

g) Vecākais inženieris par darba zinātnisko organizāciju (Materiāli par darba zinātnisko organizāciju).

h) Inženieris par racionalizāciju un tehnisko informāciju (Plāni un atskaites par racionalizācijas priekšlikumu iesniegšanu un ieviešanu ražošanā; racionalizācijas priekšlikumu uzskaites žurnāls; racionalizācijas priekšlikumi un akti par to ieviešanu ražošanā; racionalizātoru kartiņas).

i) Inženieris par darba aizsardzību un drošības tehniku (Darba aizsardzības un drošības tehnikas pasākumu plāni; atskaites par darbā notikušajiem nelaimes gadījumiem).

j) Centrālā laboratorija (Fabrikas apstiprinātās ražojumiem vajadzīgo materiālu izlietošanas normas apavu modeļu fotoprospekti; apavu modeļu passes; apavu paraugu un pasu registrācijas žurnāli).

Minētajā aprakstā lietas sistematizētas strukturāli pēc nomināli - hronologiskās pazīmes.

Aprakstā Nr.2 (Inženieris par darba zinātniski-tehnisko organizāciju) inventarizētas 3 glabājamās vienības. Te ietilpst materiāli par darba zinātniski - tehniskās organizācijas darbību par 1958. - 1968.gadiem.

Aprakstā Nr.3 (Fabrikas komiteja) inventarizētas 34 glabājamās vienības par 1949.g., 1951.g., 1953.-1969.gadiem. Aprakstā ietilpst šādas dokumentu grupas: fabrikas komitejas pilnsapulču protokoli, fabrikas komitejas sēžu protokoli, kolektīvie līgumi un ziņas par to pārbaudes rezultātiem, budžeta tāmes, finanšu un statistiskās atskaites. Lietas sistematizētas pēc nomināli - hronologiskās pazīmes.

Aprakstā Nr.4 (personālais sastāvs) inventarizēta 321 glabājamā vienība par 1944. - 1969.gadiem. Te ietilpst šādas dokumentu grupas: fabrikas direktora pavēles, ieraksti par strādnieku pieņemšanu, pārceļšanu un atbrīvošanu, atbrīvoto darbinieku personu kartītes, personīgie konti, algu izmaksu saraksti utt. Lietā Nr.92 atrodas ziņas par 1933.-1944.gadiem. Lietas sistematizētas pēc nomināli - hronologiskās pazīmes.

Aprakstā Nr.5 (personālais sastāvs) inventarizētas no 1945.gada līdz 1969.gadam atbrīvoto darbinieku personīgās lietas - 937 glabājamās vienības. Personīgās lietas sistematizētas pēc alfabēta.

Dokumentārie materiāli, kas atstāti pastāvīgai glabāšanai, raksturo fabrikas darbību.

Dokumentāro materiālu sastāvs nav pilnīgs. Par iztrūkstošajiem dokumentāriem materiāliem ir sastādīts akts.

Līdz šim laikam fabrikas pastāvīgi glabājamie dokumentārie materiāli nav izmantoti zinātniskiem darbiem un referātiem, bet no personālā sastāva dokumentāriem materiāliem

pilsoniem tika izdotas izziņas par darba stāžu un izpelņu.

Pirmo reizi fabrikai lietu nomenklatūra apstiprināta 1965.gadā. Tā kā tekošos gados lietas netika veidotas pēc apstiprinātās lietu nomenklatūras, aprakstos lietu indeksi nav uzrādīti.

Apavu fabrika "Ērglis" ir likvidēto fondu: "Ādu un apavu kombināts "Daugava", apvienota fonda "Ādu un apavu kombināts "Spars", apavu fabrika "Rīgas apavnieks" un "Artelis "Kurpnieks" glabātāja.

Likvidētie fondi ir apstrādāti, tiem sastādītas vēsturiskās izziņas, apraksti, priekšvārdi.

Vēsturisko izziņu sastādīja

Latv. PSR Oktobra revolūcijas un sociālisma celtniecības arhīva vecākā zinātniskā līdzstrādniece

I. Dīriņa

(I. Dīriņa)

Ar vēsturisko izziņu esmu iepazīstināta

apavu ražošanas apvienības "Rekords"

1. filiāles priekšniece:

G. Izranova

(G. Izranova)



1972.g. 10.11. *Izranova*.....

Latvijas PSR Viegglās rūpniecības ministrija

APAVU FABRIKA "ĒRGLIS"

Vēsturiskā izziņa
(papildinājums par 1970.gadu)

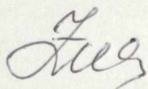
II

2003.gadā, aprakstot 775.fonda "Rīgas apavu ražošanas apvienība "Rekords" un tās pēcteči" dokumentus, atrastas divas neaprakstītas lietas par 1970.gadu, kas attiecas uz apavu fabriku Ērglis": "Galvenā inženiera rīkojums "Par fabrikas 1971.-1975.gada sociālās attīstības kompleksā plāna sastādīšanu" un pamatdarbības pārskats ar pielikumiem par 1970.gadu"

Lietas aprakstītas un iekļautas 1.apraksta papildinājumā.

Vēsturiskās izziņas papildinājumu sastādīja:

Vadošā arhīviste



J.Zubkova

Šini lietā 9 (DEVĪNAS)
numurētas lapas
2003 g. «29.» OKTOBRIS
LVA. oriģināls D. LIEPINA

~~Šini lietā 8 (OCTOBERIS)
numurētas lapas
2003 g. «29.» OKTOBRIS
LVA. oriģināls D. LIEPINA~~